

Lieta C-403/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 30. jūnijs

Iesniedzējtiesa:*Consiglio di Stato* (Itālija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 16. jūnijs

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Luxone Srl, kas rīkojas savā vārdā un kā *RTI* [uzņēmumu pagaidu apvienības], kas tiek veidota ar *Iren Smart Solutions SpA*, pilnvarotā pārstāve

Atbildētāja apelācijas instancē:*Consip SpA***Pamatlietas priekšmets**

Sabiedrības *Luxone* savā vārdā un kā *RTI*, kas tiek veidota ar sabiedrību *Iren Smart Solutions*, pilnvarotās pārstāves (turpmāk tekstā – “apelācijas sūdzības iesniedzēja”) *Consiglio di Stato* [Valsts padomē] iesniegtā apelācijas sūdzība par *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* [Lacio Reģionālās administratīvās tiesas] (turpmāk tekstā – “*TAR Lazio*”) spriedumu, ar kuru tika noraidīta šīs apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzību par *Consip S.p.a.* pret to pieņemtajiem pasākumiem. Šie pasākumi paredzēja izslēgšanu no konkursa un pagaidu nodrošinājumu ieturēšanu, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja bija iemaksājusi konkursa procedūras ietvaros.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko saskaņā ar LESD 267. pantu, pieņēma *Consiglio di Stato* kā pēdējās instances tiesa, lai pārliecinātos vai ar

Direktīvu 2004/18/EK un ar ES samērīguma, uzņēmējdarbības brīvības, pārvietošanās brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību principiem ir saderīgs Itālijas tiesiskais regulējums par *RTI* sastāva izmaiņām, *RTI* izslēgšanu no konkursa, ja no tās izstājas viens no tās dalībniekiem, un tādu pagaidu nodrošinājumu ieturēšanu, kas iemaksāti saistībā ar konkursa procedūru, no kuras pretendents ir izslēgts.

Prejudiciālie jautājumi

A) “Vai Direktīva 2004/18/EK, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. un 52. pants, samērīguma, konkurences, brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principi, kas minēti LESD 49., 50., 54. un 56. pantā, nepieļauj tādas valsts tiesību normas (*decreto legislativo 163 del 2006* [2006. gada Likumdošanas dekrēta Nr. 163] 11. panta 6. punkts, 37. panta 8., 9., 10., 18. un 19. punkts, 38. panta 1. punkta f) apakšpunkts), ar kurām gadījumā, ja beidzas uzņēmumu pagaidu apvienības, kas tiek veidota, sākotnēji iesniegtā piedāvājuma spēkā esamības termiņš, tiek izslēgta iespēja, pagarinot tā paša piedāvājuma spēkā esamības laiku, samazināt apvienības sākotnējo sastāvu; un it īpaši, vai šie valsts noteikumi ir saderīgi ar Eiropas Savienības tiesību vispārējiem brīvas ekonomiskās iniciatīvas un lietderīgas iedarbības principiem, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pantu?”;

B) “Vai Direktīva 2004/18/EK, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16., 49., 50. un 52. pants, Eiropas Cilvēktiesību konvencijas – ECPAK – 7. protokola 4. pants, LES 6. pants, LESD 49., 50., 54. un 56. pantā minētie samērīguma, konkurences, brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principi nepieļauj tādas valsts tiesību normas (2006. gada Likumdošanas dekrēta Nr. 163 38. panta 1. punkta f) apakšpunkts, 48. un 75. pants), ar kurām paredzēta soda piemērošana pagaidu nodrošinājuma ieturēšanas veidā kā automātiskas sekas ekonomikas dalībnieka izslēgšanai no publiska pakalpojumu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras arī neatkarīgi no tā, vai tam ir vai nav piešķirtas līguma slēgšanas tiesības?”

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīva 2004/18/EK, it īpaši tās 2. apsvērums, 2. pants un 4. panta 2. punkts

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Nicas harta”) 16., 49., 50. un 52. pants

LESD 49., 50., 54. un 56. pants

LES 6. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Decreto legislativo n. 163 del 2006, Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE [2006. gada Likumdošanas dekrēts Nr. 163 par būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu publisko līgumu kodeksa izveidi atbilstoši Direktīvām 2004/17/EK un 2004/18/EK] (turpmāk tekstā – “Iepirkuma kodekss”), redakcijā, kas bija spēkā faktu norises laikā:

11. panta 6. punkts:

“Viens pretendents nevar iesniegt vairāk kā vienu piedāvājumu. Piedāvājums ir saistošs uz paziņojumā vai uzaicinājumā norādīto termiņu un, ja šāds termiņš netiek norādīts – simt astoņdesmit dienas no tā iesniegšanas termiņa beigām. Līgumslēdzēja iestāde var lūgt pretendentiem šo termiņu pagarināt”.

37. panta 8., 9., 10., 18. un 19. punkts:

“8. Piedāvājumus var iesniegt 34. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā minētie pretendenti, arī ja tie vēl nav izveidoti. Šādā gadījumā piedāvājums ir jāparaksta visiem ekonomikas dalībniekiem, kuri veidos konkurentu pagaidu apvienības vai parastos grupējumus, un tajā ir jāietver apņemšanās, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā tie paši ekonomikas dalībnieki piešķirs īpašu kolektīvu pārstāvības pilnvaru vienam no tiem [...], kurš noslēgs līgumu savā un pilnvaras devēju vārdā un interesēs.

9. [...] Neskarot 18. un 19. punktā paredzēto, ir aizliegtas jebkādas izmaiņas konkurentu pagaidu apvienību un parasto grupējumu sastāvā salīdzinājumā ar to, kas izriet no piedāvājumā ietvertās apņemšanās.

10. Iepriekšējā punktā minēto aizliegumu neievērošana izraisa līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas atcelšanu vai līguma atzīšanu par spēkā neesošu, kā arī apvienībā iesaistīto konkurentu izslēgšanu [...]

18. Pilnvarotā pārstāvja bankrota gadījumā vai, attiecībā uz individuālo komersantu, tā nāves, aizlieguma, nespējas vai bankrota gadījumā vai gadījumos, kas paredzēti pret mafiju vērstajos tiesību aktos, līgumslēdzēja iestāde var turpināt līgumattiecības ar citu ekonomikas dalībnieku, kurš ir pilnvarots šajā kodeksā paredzētajā veidā, ja tas atbilst kvalifikācijas prasībām, kas nepieciešamas vēl veicamajiem būvdarbiem, pakalpojumiem vai piegādēm; ja šie nosacījumi netiek izpildīti, līgumslēdzēja iestāde var izbeigt līgumu.

19. Viena pilnvarotāja bankrota gadījumā vai, attiecībā uz individuālo komersantu, tā nāves, aizlieguma, nespējas vai bankrota gadījumā vai gadījumos, kas paredzēti pret mafiju vērstajos tiesību aktos, pilnvarotajam pārstāvim, ja tas nenorāda citu aizstājošu ekonomikas dalībnieku, kurš atbilst noteiktajām prasībām, ir jāizpilda saistības tieši vai ar citu pilnvarotāju starpniecību, ja tie

atbilst kvalifikācijas prasībām, kas nepieciešamas vēl veicamajiem darbiem, pakalpojumiem vai piegādēm”.

38. panta 1. punkta f) apakšpunkts:

“1. No dalības koncesiju un būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās ir izslēgtas un nevar piedalīties kā apakšuzņēmēji, kā arī nevar noslēgt ar tiem saistītus līgumus personas: [...] f) kuras saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes pamatotu vērtējumu ir vainojamas nopietnā nolaidībā vai ļaunticībā, pildot līgumu, kura līguma slēgšanas tiesības tām ir piešķīrusi līgumslēdzēja iestāde, kas publicējusi paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu, vai personas, kuras ir izdarījušas nopietnu pārkāpumu saistībā ar viņu profesionālo darbību, kas konstatēts, pamatojoties uz līgumslēdzējas iestādes rīcībā esošiem pierādījumiem”.

48. panta 1. punkts:

“Pirms iesniegto piedāvājumu aplokšņu atvēršanu, līgumslēdzējas iestādes pieprasa pretendentiem, kuru skaits ir ne mazāks par 10 procentiem no iesniegto piedāvājumu skaita, noapaļojot to uz augšu līdz nākamajai vienībai, un kuri izvēlēti publiskā izlozē, desmit dienu laikā no šī pieprasījuma iesniegšanas pierādīt to atbilstību paziņojumā par konkursu iespējami paredzētajām ekonomiskajām un finansiālajām, kā arī tehniskajām un organizatoriskajām prasībām, iesniedzot minētajā paziņojumā vai uzaicinājuma vēstulē norādītos dokumentus. Līgumslēdzējas iestādes pārbaudes laikā izvērtē atbilstību kvalifikācijas prasībām darbu veikšanai [...]. Ja šāds pierādījums netiek sniegts vai netiek apstiprināta dalības pieteikumā vai piedāvājumā ietvertā informācija, līgumslēdzēja iestāde izslēdz pretendentu no konkursa [un] ietur attiecīgo pagaidu nodrošinājumu [...].

75. pants

“1. Piedāvājumam tiek pievienota garantija divu procentu apmērā no paziņojumā vai uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu norādītās bāzes cenas nodrošinājuma vai galvojuma veidā pēc pretendenta izvēles. [...]

6. Garantija sedz līguma nenoslēgšanu apakšuzņēmēja vainas dēļ un tā tiek automātiski atbrīvota pēc līguma noslēgšanas. [...]

9. Līgumslēdzēja iestāde aktā, ar kuru tā neizraudzītajiem pretendentiem paziņo par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, paredz arī to 1. punktā minētās garantijas atbrīvošanu [...].”

Īss lietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

A) Pamatlietas rašanās fakti

- 1 Ar 2015. gada 21. decembrī publicēto paziņojumu *Consip* organizēja konkursa procedūru 12 kārtās sadalītam iepirkumam par Gaismas pakalpojuma piegādes un ar to saistīto pakalpojumu piešķiršanu. *Luxone*, *Consorzio Stabile Energie Locali* (turpmāk tekstā – “*CSEL*”), *Iren Smart Solutions* un *Gi One* kopīgi iesniedza savu piedāvājumu 1., 8., 10. un 11. kārtai un iemaksāja attiecīgos pagaidu nodrošinājumus, rīkojoties kā *RTI*, kas tiek veidota, un apņēmoties izveidot *RTI* līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā.
- 2 Konkursa procedūra bija jāpabeidz līdz 2017. gada 18. aprīlim, taču *Consip* to pagarināja astoņas reizes. Tā rezultātā, beidzoties piedāvājuma saistošajam raksturam, četrām sabiedrībām, kuras piedalījās konkursā, bija nepieciešams vairākas reizes pārformulēt sākotnēji iesniegtos piedāvājumus, kā arī pagarināt pagaidu nodrošinājuma termiņu.
- 3 2020. gadā, saistībā ar septīto un astoto *Consip* apstiprinājuma pieprasījumu, *Luxone* un *Iren Smart Solutions* paziņoja par vēlmi apstiprināt sākotnējos piedāvājumus. *Gi One* un *CSEL* turpretim izteica vēlmi neapstiprināt piedāvājumus neparedzētā procedūras vairāku gadu ilgumu dēļ. It īpaši, šīs divas sabiedrības norādīja, ka piedāvājumi vairs nav ilgtspējīgi no uzņēmējdarbības viedokļa un no pareizas un piesardzīgas uzņēmuma pārvaldības viedokļa.
- 4 *Consip* uzskata, ka, nepastiprinot piedāvājumu, *Gi One* un *CSEL* izstājās no *RTI*, tādējādi mainot tās sākotnējo sastāvu un īstenojot izstāšanos no *RTI*. Tāpēc 2020. gada oktobrī *Consip* attiecībā uz *RTI* kopumā veica izslēgšanas no konkursa pasākumu un pagaidu nodrošinājuma ieturēšanas pasākumu par kopējo summu 2 950 000,00 EUR. Izslēgšanas no konkursa pasākuma pamatā bija *Gi One* un *CSEL* izstāšanās nelikumība un tās izvairīšanās raksturs.
- 5 Attiecībā uz izstāšanās nelikumību *Consip* uzskata, ka ir jāatzīst, ka Itālijas tiesiskais regulējums paredz konkurentam un līdz ar to šajā gadījumā *RTI* kopumā tiesības atteikties no piedāvājuma, ja no iepirkuma izsludināšanas ir pagājis noteikts laiks, taču šīs tiesības nevar izmantot tikai dažas *RTI* sabiedrības.
- 6 Attiecībā uz izstāšanās izvairīšanās raksturu *Consip* uzskata, ka *Gi One* izstāšanās mērķis bija izvairīties no likumā paredzētajām pārbaudēm, jo dažas ar *Gi One* saistītās personas bija veikušas krimināli sodāmas darbības. Attiecībā uz *CSEL* izstāšanos izvairīšanās cēlonis it īpaši bija neatbilstība prasībām dalībai konkursā, kurām turpretim ir jāatbilst no dalības pieteikuma iesniegšanas līdz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai.

B) Pirmās instances un apelācijas instances spriedums

- 7 Apelācijas sūdzības iesniedzēja vērsās *TAR Lazio*, apstrīdot iepriekš minētos *Consip* veiktos pasākumus.
- 8 Ar spriedumu Nr. 4505/2021 *TAR Lazio* noraidīja minēto prasību, pamatojoties uz: a) neiespējamību, ka termiņa beigās piedāvājumu apstiprina tikai daži no *RTI* dalībniekiem; b) nepieļaujamību, ka izstāšanās tiesības no *RTI* tiek izmantotas ārpus judikatūrā atļautajām iespējām, kas šajā lietā nav piemērojamas; c) šajā gadījumā īstenotās izstāšanās izvairīšanās raksturu, jo tās mērķis ir izvairīties no izslēgšanas no konkursa.
- 9 Turklāt *TAR Lazio* uzskatīja, ka nepastāv nosacījumi, lai izvirzītu jautājumu par Itālijas tiesiskā regulējuma atbilstību konstitūcijai vai saderību ar Eiropas Savienības tiesībām. Proti, tās uzskata, ka Direktīva 2004/18, kas bija spēkā faktu norises laikā, tādā situācijā, kāda ir šajā lietā, nenosaka valsts likumdevējam pienākumu paredzēt iespēju samazināt sākotnēji *RTI* iesaistīto uzņēmumu skaitu.
- 10 Par *TAR Lazio* spriedumu apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Stato*, kura apturēja tiesvedību, gaidot *Corte costituzionale* [Konstitucionālās tiesas] nolēmumu par jautājumiem attiecībā uz atbilstību konstitūcijai, ko *Consiglio di Stato* bija izvirzījusi saistībā ar citu tiesvedību par līdzīgu strīdu.
- 11 Ar 2022. gada spriedumu Nr. 198 *Corte costituzionale* izslēdza to, ka pagaidu nodrošinājuma ieturēšanai būtu soda sankcijas raksturs, jo tā būtībā ir vērsta uz konkursa noteikumu ievērošanas nodrošināšanu, novēršot kaitējumu sabiedrības interesēm, kas ir nepieļaut nepiemērotu konkurentu vai noteiktajām prasībām neatbilstošu piedāvājumu dalību konkursā. *Corte costituzionale* uzskata, ka no likumdevēja paredzētās pagaidu garantijas nelielā apmēra, alternatīvajiem garantiju sniegšanas veidiem (nodrošinājums vai galvojums) un samazinājumu sistēmas var secināt, ka tai nav tā īpašā smaguma rakstura, kas nepieciešams, lai kaitējumu izraisīta rīcība varētu tikt pielīdzināta pēc būtības krimināltiesiskam sodam.
- 12 *Consiglio di Stato* uzskata, ka šis *Corte costituzionale* spriedums nav noteicošs tās izskatāmā strīda izšķiršanai, arī ņemot vērā to, ka tai iesniegtajā lietā, turpretim, nodrošinājumu kopsumma ir ļoti ievērojama.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 13 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīd pagaidu nodrošinājumu ieturēšanas pasākuma pēc izslēgšanas no konkursu likumību. Šis pasākums esot nelikumīgs atvasināti, jo izslēgšanas pasākums, kas ir ieturēšanas pasākuma pamatā, ir nelikumīgs. Tas esot nelikumīgs arī pats par sevi, jo saskaņā ar lietas faktu norises laikā spēkā esošo tiesisko regulējumu ieturēšana var notikt tikai pie diviem nosacījumiem: ja konkurents nepierāda atbilstību ekonomiskajām un

finansiālajām, kā arī tehniskajām un organizatoriskajām prasībām vai arī ja līgums netiek parakstīts “apakšuzņēmēja vainas dēļ”.

- 14 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka abos gadījumos nodrošinājuma ieturēšana paredz tādas rīcības pastāvēšanu, kas ir subjektīvi attiecināma uz ekonomikas dalībnieku, kurš ir vainojams līguma neparakstīšanā vai dalības konkursā neturpināšanā. Pēc tās uzskata neviena no abām iespējām neattiecas uz šo gadījumu.
- 15 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nodrošinājumu ieturēšana ir ļoti smags sankcionējošs pasākums ar krimināltiesiska soda raksturu, jo tas neatbilst nodrošinājuma ieturēšanas parastajam mērķim, kas ir kompensēt līgumslēdzējai iestādei nodarīto kaitējumu. Šajā gadījumā *Consip* nav nodarīts nekāds kaitējums, jo *RTI* tika izslēgta no konkursa.
- 16 Nodrošinājuma milzīgas un apgrūtinošas summas apmērā automātiska ieturēšana ir pilnībā nepamatots un nesaprātīgs, kā arī nesamērīgs sods attiecībā pret *RTI* rīcību un varētu izraisīt tādu Iepirkuma kodeksa 48. un 75. panta interpretāciju, kas ir pretrunā Eiropas un konstitūcijas principiem un noteikumiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 17 *Consiglio di Stato* (turpmāk tekstā arī – “iesniedzējtiesa”) uzskata, ka ir jānovērtē, vai ar Savienības tiesībām ir saderīgs tāds Itālijas tiesiskā regulējums, saskaņā ar kuru ekonomikas dalībnieka piedāvājuma neapstiprināšana, beidzoties tā saistošajam raksturam, tiek pielīdzināta izstāšanai no *RTI*. Tāpat ir nepieciešams uzmanīgāk aplūkot izslēgšanas pasākumu, kas ir nozīmīgs arī saistībā ar no tā izrietošo nodrošinājuma ieturēšanas pasākumu.

Par izslēgšanas pasākumu

- 18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka saskaņā ar Itālijas tiesisko regulējumu izslēgšanas pasākums bija obligāta rīcība, jo, pirmkārt, *Gi One* piedāvājuma neapstiprināšana, proti, tās izstāšanās, pārkāpj *RTI* sastāva izmaiņu aizliegumu, un, otrkārt, izstāšanās šajā gadījumā notiek izvairīšanās no saimnieciskās darbības subjekta ētiskās uzticamības pārbaudes.
- 19 Attiecībā uz *RTI* sastāva izmaiņu aizliegumu iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Iepirkuma kodeksa 37. pantu izveides stadijā esoša *RTI* savas tiesības atteikties no piedāvājuma pēc piedāvājuma termiņa beigām var izmantot tikai pilnā sastāvā, jo šajā gadījumā nav piemērojams neviens no tiesībās un judikatūrā atļautajiem izņēmumiem, kas pieļauj *RTI* sastāva izmaiņas.
- 20 Proti, *RTI* piedalās konkursā kā vairāku personu dalībniece, kurš sastāv no visiem saimnieciskās darbības subjektiem, kas to veidos līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā. Tāpēc nav iespējams, ka piedāvājumu apstiprina tikai divi *RTI* dalībnieki (no sākotnējiem četriem), it īpaši ņemot vērā Iepirkuma kodeksa

11. panta 6. punkta mērķi un *RTI* nemainīguma principu konkursa gaitā, kas izriet no tā paša kodeksa 37. panta 9. punkta un ko piemēro arī gadījumā, kad *RTI* vēl nav oficiāli izveidota.
- 21 11. panta 6. punkta mērķis ir saglabāt piedāvājumu nemainīgu visā paredzamā konkursa garumā. Šī panta mērķis ir aizsargāt piedāvājuma iesniedzēju, kurš pēc noteiktā termiņa var atteikties no piedāvājuma, savukārt, ja tas nepaziņo, ka ir uzskatāms par likvidētu, piedāvājums nezaudē spēku. Tāpēc, ja netiek paziņota pretēja griba, ko izteikušas visas personas, kas veido vairāku personu dalībnieku, saistības ir jāuzskata par joprojām pastāvošām. Itālijas tiesību noteikumi arī ļauj līgumslēdzējai iestādei garantēt vel oficiāli neizveidotas *RTI* dalības nopietnību konkursa procedūrā, nodrošinot tās efektīvu izveidi pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas.
- 22 Attiecībā uz izvairīšanos no uzticamības pārbaudes, iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar attiecīgo administratīvo judikatūru viena uzņēmuma izstāšanās nav pieļaujama, ja tās mērķis ir apiet tiesību normas un, it īpaši, ja tās mērķis ir izvairīties no līdzdalības prasību izpildes pārbaudēm, tādējādi izvairoties no soda ar izslēgšanu no konkursa šādu prasību neizpildes dēļ.
- 23 Ņemot vērā šos apsvērumus, iesniedzējtiesa norāda, ka Itālijas tiesiskajā regulējumā, kā tas interpretēts judikatūrā, ir noteikts, ka *RTI* dalībniekiem iesniegtais piedāvājums ir saistošs uz nenoteiktu laiku – arī vairāku piedāvājuma saistošā rakstura beigu termiņu gadījumā sarežģītu un ilgstošu konkursu gadījumā – ar vienīgo piedāvājuma neapstiprināšanas iespēju, proti, kad to nepastiprina visi *RTI* sākotnējie dalībnieki. Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir apšaubāms, vai šis tiesiskā regulējums ir saderīgs ar Nicas Hartas 16. pantā nostiprināto uzņēmējdarbības brīvības principu, ar ko tiek kodificēta Tiesas judikatūra un kas ir balstīts uz LESD 119. pantu, kā arī ar Nicas Hartas 52. pantā nostiprināto samērīguma principu un LESD ietverto samērīguma, konkurences, brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principu.
- 24 Aizliegums atsevišķam *RTI* dalībniekam atteikties no piedāvājuma, it īpaši attiecībā uz konkursiem, kas ilgst ievērojamu laiku, piemērojot sodu ar *RTI* izslēgšanu kopumā, iesniedzējtiesai nešķiet samērīgs pasākums attiecībā uz nepieciešamību nodrošināt iesniegtā piedāvājuma nopietnību, ja un ciktāl saimnieciskās darbības subjekti, kas apstiprinājuši piedāvājumu, paši – arī nepiedaloties saimnieciskās darbības subjektam, kurš ir atteicies no piedāvājuma – atbilst visām dalības prasībām.
- 25 Saskaņā ar samērīguma principu, kurš ir Savienības tiesību vispārējs princips un kuram ir jāatbilst dalībvalstīs noslēgto līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, kā tas izriet no Direktīvas 2004/18, dalībvalstu veiktie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai, kā to apstiprina arī Tiesas judikatūra.

- 26 Visbeidzot, iesniedzējtiesa norāda, ka līdz ar piedāvājuma neapstiprināšanas, ko veic individuālais saimnieciskās darbības subjekts, kurš ir RTI dalībnieks, pielīdzināšanu izstāšanai no RTI, izslēgšana jebkurā gadījumā kļūst obligāta ar likumu, ja tiek uzskatīts, ka dalībnieks, kurš ir izstājies, izvairās no ētiskās uzticamības pārbaudes; turpretim, ja tiek pieļauta šī saimnieciskās darbības subjekta piedāvājuma neapstiprināšana, šī ētiskā uzticamība nav vēlāk jāpārbauda, jo šo uzņēmēju vairs nevar uzskatīt par RTI, kura piedalās konkursā, dalībnieku.

Par nodrošinājuma ieturēšanas pasākumu

- 27 *Consiglio di Stato* norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk tekstā – “ECT”) ir lēmusi par naudas sodu būtību, apjomu un taisnīgumu, lai tos iekļautu tā dēvētajā krimināltiesiskajā jomā (2014. gada 4. marta spriedums, *Grande Stevens* un citi pret Itāliju, § 99; šajā nozīmē skat. arī Eiropas Savienības Tiesas 2012. gada 5. jūnija spriedumu C-489/10).
- 28 *Consiglio di Stato* savas judikatūras ietvaros norādīja, ka ECT ir izstrādājusi savus un neatkarīgus kritērijus, lai konstatētu, vai kādam pārkāpumam un attiecīgajam sodam ir krimināltiesisks raksturs. Konkrēti tika noteikti trīs kritēriji, kurus veido: I) pārkāpuma juridiskā kvalifikācija valsts tiesībās, norādot, ka tā nav saistoša, ja tiek noskaidrots, ka pasākumam ir “pēc būtības krimināltiesisks” raksturs; II) pārkāpuma būtība, kas ietverta noteikumu, ar kuriem tas tiek paredzēts, piemērošanas jomā un mērķī; III) soda smaguma pakāpe.
- 29 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, ņemot vērā apelācijas sūdzības iesniedzējai piemērotā materiālā sloga apmēru, pagaidu nodrošinājuma ieturēšana iegūst tāda soda aprises, kas saskaņā ar ECT judikatūru ir atzīstams par krimināltiesiska rakstura sodu. Pagaidu garantiju automātiska ieturēšana šajā gadījumā faktiski ietver acīmredzamu soda samērīguma principa pārkāpumu.
- 30 Īpaši nozīmīgs ir Nicas hartas 49. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru “soda smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu”.
- 31 Šajā gadījumā acīmredzami trūkst taisnīga līdzsvara starp sabiedrības interesēm un Eiropas līmenī garantētajām pamattiesībām, jo automātisma dēļ apelācijas sūdzības iesniedzējai tika uzlikts ļoti ievērojams naudas sods, kas pēc savas būtības ir nesamērīgs un bez atbilstošas konkrētās lietas apstākļu izvērtēšanas.
- 32 Arī ECPAK 1. protokola 1. pants, tāpat kā Nicas hartas 17. pants, ir interpretēts tādā nozīmē, ka ar to tiek nodrošināta samērīguma ievērošana starp rīcību un piemēroto sodu.
- 33 Tātad starp Iepirkuma kodeksa 38. panta 1. punkta f) apakšpunktu un 48. pantu un konstitūcijas un Eiropas noteikumiem un principiem par soda samērīgumu pastāv acīmredzama pretruna, ja minētos pantus interpretē tādā nozīmē, ka ar tiem atļauj pagaidu nodrošinājuma automātisku ieturēšanu pēc izslēgšanas no konkursa.

- 34 Šī pretruna ir vēl acīmredzamāka, ja tiek uzskatīts, ka tādu pasākumu kā šajā lietā aplūkots, kuram ir jāatzīst soda raksturs, var pieņemt, neņemot vērā subjektīvo elementu un it īpaši izslēgšanas paredzamību.

DARBA VERSIJA